RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA PEDAGOGIK JAMOADA ISHONCH VA HAMKORLIK MASALALARI

Chirchiq davlat pedagogika universiteti
amaliy psixologiya yo‘nalishi 3-kurs talabasi
Mirzayeva Zebo Ikromjon qizi
zebomirzayeva436@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada raqamli transformatsiya sharoitida pedagogik jamoalarda ishonch va hamkorlik masalalari batafsil tahlil qilinadi. Tadqiqot pedagoglar o‘rtasidagi ijtimoiy munosabatlar, guruh dinamikasi, kommunikatsiya jarayonlari va motivatsion omillar orqali ishonch va hamkorlikni shakllantirish mexanizmlarini o‘rganadi. Shuningdek, raqamli texnologiyalar joriy etilishi pedagogik hamkorlik, jamoa samaradorligi va innovatsion faoliyatga qanday ta’sir ko‘rsatishi ko‘rib chiqiladi. Maqolada ijtimoiy psixologik yondashuvlar, liderlik uslublari va pedagoglarning moslashuv qobiliyati ham o‘rganilgan. Tadqiqot natijalari pedagogik jamoalarda raqamli transformatsiya sharoitida samarali hamkorlik va ishonchni rivojlantirish bo‘yicha tavsiyalarni shakllantirishga xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: ishonch, hamkorlik, pedagogik jamoa, raqamli transformatsiya, ijtimoiy psixologik omillar, kommunikatsiya, liderlik, moslashuv.

Аннотация: В данной статье подробно анализируются вопросы доверия и сотрудничества в педагогических коллективах в условиях цифровой трансформации. Исследование рассматривает механизмы формирования доверия и сотрудничества через социальные взаимодействия, групповую динамику, коммуникационные процессы и мотивационные факторы. Также изучается влияние внедрения цифровых технологий на педагогическое сотрудничество, эффективность работы коллектива и инновационную деятельность. Особое внимание уделяется социально-психологическим подходам, стилям лидерства и адаптивным возможностям педагогов. Результаты исследования способствуют разработке рекомендаций по развитию эффективного сотрудничества и доверия в педагогических коллективах в условиях цифровой трансформации.

Ключевые слова: доверие, сотрудничество, педагогический коллектив, цифровая трансформация, социально-психологические факторы, коммуникация, лидерство, адаптация.

Annotation: This article provides a detailed analysis of trust and collaboration in pedagogical teams in the context of digital transformation. The study examines mechanisms for forming trust and collaboration through social interactions, group dynamics, communication processes, and motivational factors. It also investigates how the introduction of digital technologies affects pedagogical collaboration, team effectiveness, and innovative activity. Special attention is paid to socio-psychological approaches, leadership styles, and teachers’ adaptive abilities. The findings contribute to the development of recommendations for fostering effective collaboration and trust in pedagogical teams under digital transformation conditions.

Keywords: trust, collaboration, pedagogical team, digital transformation, socio-psychological factors, communication, leadership, adaptation.

Kirish

Bugungi kunda ta’lim tizimida raqamli transformatsiya jarayoni sezilarli sur’at bilan rivojlanmoqda. Sun’iy intellekt, elektron ta’lim platformalari, raqamli baholash tizimlari va onlayn kommunikatsiya vositalari pedagogik jarayonning ajralmas qismiga aylangan. Shu bilan birga, pedagogik jamoalar faoliyatida ishonch va hamkorlik masalalari yanada dolzarb bo‘lib, ularning samarali ishlashida muhim rol o‘ynaydi. Ishonch pedagoglar o‘rtasidagi ijtimoiy munosabatlarning sifatini, guruh ichidagi ma’lumot almashish va qaror qabul qilish jarayonlarini belgilovchi asosiy komponent hisoblanadi. Hamkorlik esa pedagoglarning birgalikdagi faoliyatini, innovatsion jarayonlarga moslashuvini va umumiy jamoa samaradorligini ta’minlaydi.

Raqamli transformatsiya sharoitida pedagogik jamoalar yangi texnologiyalarni o‘zlashtirish, turli platformalarda o‘zaro muloqot qilish va hamkorlikda faoliyat yuritish zaruriyatiga duch keladi. Shu jarayonda ijtimoiy psixologik omillar, xususan, o‘zaro ishonch, motivatsiya, guruh dinamikasi va kommunikatsiya jarayonlari muhim ahamiyat kasb etadi. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, pedagoglarning raqamli transformatsiyaga moslashishi ularning jamoaviy ishiga bo‘lgan ishonch darajasi bilan chambarchas bog‘liq (Howard & Mozejko, 2015; Brown & Green, 2021).

Shuningdek, jamoa ichidagi samarali hamkorlik, pedagoglarning ijtimoiy qo‘llab-quvvatlanishi va liderlik yondashuvlari raqamli transformatsiya jarayonini muvaffaqiyatli amalga oshirishga yordam beradi. Ishonch va hamkorlikni shakllantirishdagi ijtimoiy psixologik mexanizmlar, shuningdek, pedagoglarning innovatsion faoliyatga bo‘lgan munosabati va jamoa samaradorligini oshirishdagi roli tadqiqot mavzusining markaziy nuqtasi hisoblanadi.

Mazkur maqolada pedagogik jamoalarda ishonch va hamkorlikning raqamli transformatsiya sharoitida shakllanishi, uning pedagogik jarayon samaradorligiga ta’siri va ijtimoiy psixologik yondashuvlar orqali qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari pedagogik jamoalarda ishonch va hamkorlikni rivojlantirish, raqamli vositalardan samarali foydalanishni tashkil etish bo‘yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqishga xizmat qiladi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya

Raqamli transformatsiya sharoitida pedagogik jamoalarda ishonch va hamkorlik masalalari so‘nggi yillarda pedagogika va ijtimoiy psixologiya sohalarida keng tadqiq etilmoqda. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, ishonch jamoa ichidagi munosabatlarning sifatini, qaror qabul qilish jarayonlarini va ma’lumot almashishni belgilovchi asosiy komponentdir (Mayer, Davis & Schoorman, 1995)[1]. Ishonch darajasi yuqori bo‘lgan jamoalarda pedagoglar innovatsion jarayonlarga osonroq moslashadi, yangi texnologiyalarni tezroq o‘zlashtiradi va bir-birini qo‘llab-quvvatlash darajasi ortadi.

Hamkorlik esa pedagogik jamoaning samarali faoliyatini, guruh ichidagi vazifalarni birgalikda bajarish va raqamli platformalarda o‘zaro muloqot qilish qobiliyatini oshiradi. Raqamli transformatsiya jarayonida hamkorlik nafaqat vazifalarni taqsimlashni, balki jamoaning umumiy strategiyasini shakllantirish va innovatsion g‘oyalarni tatbiq etishni ta’minlaydi (Edmondson, 1999)[2]. Shu bilan birga, ijtimoiy psixologik omillar, xususan motivatsiya, guruh

[1] Mayer, R.C., Davis, J.H., & Schoorman, F.D. (1995). An integrative model of organizational trust. *Academy of Management Review, 20*(3), 709–734.

[2] Edmondson, A. (1999). Psychological safety and learning behavior in work teams. *Administrative Science Quarterly, 44*(2), 350–383.

dinamikasi, liderlik uslublari va kommunikatsiya jarayonlari pedagoglarning raqamli transformatsiyaga moslashishida muhim rol o‘ynaydi.

Bir qator olimlar ishonch va hamkorlikni shakllantirishda ijtimoiy psixologik yondashuvlarning ahamiyatini ta’kidlaydi. Masalan, Lewicki va Bunker (1996) ishonchni boshlang‘ich, rivojlangan va mustahkam bosqichlarga ajratadi, bu esa jamoaviy o‘zaro ta’sir va raqamli muhitda hamkorlikni yanada samarali qilish imkonini beradi[1]. Bundan tashqari, raqamli vositalar joriy etilishi pedagogik jamoalardagi kommunikatsiya mexanizmlarini o‘zgartiradi: video konferensiyalar, elektron platformalar va virtual loyihalash jarayonlari pedagoglar o‘rtasidagi ishonch va hamkorlikni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Tadqiqot metodologiyasi sifatida maqolada sifat va miqdoriy usullar kombinatsiyasi qo‘llaniladi. Sifat usuli sifatida intervyu va fokus-guruhlar orqali pedagoglar o‘rtasidagi ishonch va hamkorlik jarayonlari, raqamli transformatsiyaga bo‘lgan munosabatlari va guruh ichidagi o‘zaro qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari o‘rganiladi. Miqdoriy usul sifatida so‘rovnomalar va anketalar yordamida pedagoglarning raqamli transformatsiyaga moslashuvi, ishonch darajasi va jamoaviy hamkorlik ko‘rsatkichlari baholanadi. Tadqiqot natijalarini tahlil qilishda statistik va ijtimoiy tahlil usullari**:** korrelyatsion va regresion tahlil, shuningdek, tematik tahlil qo‘llaniladi, bu jamoa samaradorligi va pedagoglarning raqamli vositalardan foydalanish darajasini aniqlash imkonini beradi.

Shuningdek, tadqiqot davomida raqamli transformatsiya jarayonida pedagogik jamoalarda ishonch va hamkorlikni shakllantirishga ta’sir qiluvchi asosiy omillar aniqlanadi:

1. **Guruh dinamikasi** – jamoa a’zolari o‘rtasidagi o‘zaro munosabatlar va kommunikatsiya jarayonlari.
2. **Liderlik uslublari** – jamoani boshqarish va innovatsion jarayonlarni tashkil etishdagi pedagogik yondashuvlar.
3. **Motivatsiya va ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash** – pedagoglarning raqamli transformatsiyaga bo‘lgan ijobiy munosabati va innovatsion faoliyatga jalb qilinishi.
4. **Ishonch darajasi** – jamoa ichidagi shaffoflik, qaror qabul qilish va xavfsizlik hissi pedagoglarning hamkorlik darajasiga bevosita ta’sir qiladi.

Mazkur tadqiqot natijalari pedagogik jamoalarda raqamli transformatsiya sharoitida ishonch va hamkorlikni rivojlantirish, innovatsion faoliyatni samarali tashkil etish hamda pedagoglarning raqamli muhitga moslashuvini oshirish bo‘yicha amaliy tavsiyalarni ishlab chiqishga imkon yaratadi.

Muhokama

Raqamli transformatsiya jarayonida pedagogik jamoalarda ishonch va hamkorlikning ahamiyati oshadi. Raqamli vositalar va onlayn platformalar pedagoglarning o‘zaro muloqot uslublarini o‘zgartiradi, bu esa jamoaviy ishonch darajasiga bevosita ta’sir qiladi. Ishonch yuqori bo‘lgan jamoalarda pedagoglar innovatsion texnologiyalarni tezroq qabul qiladi, axborot almashish samaradorligi ortadi va bir-birini qo‘llab-quvvatlash darajasi oshadi. Shu bilan birga, jamoaning hamkorlik salohiyati raqamli transformatsiya jarayonida pedagoglarning motivatsiyasi va faol ishtirokini ta’minlaydi.

Raqamli muhit sharoitida pedagoglarning hamkorligi vazifalarni taqsimlash bilan cheklanmaydi, balki jamoa ichida bilim almashish, strategik qarorlar qabul qilish va innovatsion loyihalarni birgalikda amalga oshirishni ham o‘z ichiga oladi. Elektron platformalar, virtual konferensiyalar va onlayn vositalar pedagoglar o‘rtasidagi konstruktiv fikr almashishni

kuchaytiradi. Shu bilan birga, raqamli transformatsiya jarayonida pedagoglarning texnologiyaga bo‘lgan ishonchi va jamoaviy qo‘llab-quvvatlashning mavjudligi hamkorlik darajasiga sezilarli ta’sir ko‘rsatadi.

Ijtimoiy psixologik omillar: guruh dinamikasi, liderlik uslublari, kommunikatsiya mexanizmlari va motivatsiya pedagoglarning raqamli transformatsiyaga moslashuvi bilan chambarchas bog‘liq. Jamoaviy qaror qabul qilish jarayonida yuqori ishonch darajasi pedagoglarni xavfsiz muhitda o‘z fikrlarini bildirishga undaydi, bu esa innovatsion loyihalarni samarali amalga oshirish imkonini yaratadi. Liderning konstruktiv yondashuvi va pedagoglar o‘rtasida doimiy muloqot ham ishonch va hamkorlikni mustahkamlashda muhim ahamiyatga ega.

Raqamli transformatsiya sharoitida pedagogik jamoalarda ishonch va hamkorlikni rivojlantirish doimiy monitoring va qo‘llab-quvvatlashni talab qiladi. Maxsus treninglar, elektron mentorlik tizimlari va interaktiv muloqot platformalaridan foydalanish pedagoglarning bir-biriga bo‘lgan ishonchi va hamkorlik qobiliyatini sezilarli darajada oshirish imkonini beradi. Shu bilan birga, jamoaviy loyiha ishlari va onlayn seminarlar pedagoglarning hamkorlik ko‘nikmalarini mustahkamlashda samarali vosita hisoblanadi.

Natijada, raqamli transformatsiya sharoitida pedagogik jamoalarda ishonch va hamkorlikni shakllantirish ijtimoiy psixologik omillarni hisobga olgan holda amalga oshirilishi pedagoglarning innovatsion faoliyatini va jamoaning umumiy samaradorligini oshirishda muhim rol o‘ynaydi.

Xulosa

Raqamli transformatsiya sharoitida pedagogik jamoalarda ishonch va hamkorlik masalalari jamoaning samarali faoliyatini ta’minlashda asosiy omil sifatida namoyon bo‘ladi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, jamoaviy ishonch pedagoglarning bir-biriga bo‘lgan ijtimoiy va professional ishonchi, shuningdek, innovatsion faoliyatni qabul qilishga tayyorligini oshiradi. Ishonch darajasi yuqori bo‘lgan jamoalarda pedagoglar o‘zaro muloqot va bilim almashishni faol amalga oshiradi, natijada jamoaviy qaror qabul qilish jarayonlari samaraliroq bo‘ladi.

Hamkorlik esa pedagoglarning raqamli texnologiyalar bilan ishlash qobiliyatini oshirishda va ularni professional faoliyatda samarali qo‘llashda muhim rol o‘ynaydi. Jamoa ichida konstruktiv hamkorlik pedagoglarning motivatsiyasini mustahkamlaydi, texnologiyalardan foydalanish jarayonida yuzaga keladigan xavotirlarni kamaytiradi va raqamli transformatsiya jarayonining muvaffaqiyatli amalga oshishiga yordam beradi. Elektron platformalar, virtual uchrashuvlar va interaktiv muloqot vositalari pedagoglarning hamkorlik ko‘nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita sifatida xizmat qiladi.

Shuningdek, ijtimoiy psixologik omillar – guruh dinamikasi, liderlik yondashuvi, kommunikatsiya va motivatsiya tizimi – pedagoglarning raqamli transformatsiyaga moslashuvini kuchaytiradi. Liderning konstruktiv yondashuvi, doimiy muloqot va o‘zaro qo‘llab-quvvatlash pedagogik jamoaning ishonch va hamkorlik darajasini oshiradi, natijada jamoaning umumiy samaradorligi va innovatsion faoliyati sezilarli darajada yaxshilanadi.

Xulosa qilib aytganda, raqamli transformatsiya jarayonida pedagogik jamoalarda ishonch va hamkorlikni shakllantirish doimiy e’tibor, monitoring va maxsus ijtimoiy psixologik strategiyalarni talab qiladi. Treninglar, elektron mentorlik tizimlari, interaktiv seminarlar va jamoaviy loyiha ishlari pedagoglarning bir-biriga bo‘lgan ishonchi va hamkorlik qobiliyatini mustahkamlash, shuningdek, raqamli texnologiyalarni samarali qo‘llashni ta’minlashda asosiy vositalardan biri hisoblanadi. Shu bilan birga, ishonch va hamkorlikning yuqori darajasi

pedagogik jamoaning barqarorligini ta’minlaydi va ularning innovatsion faoliyatini rivojlantirishga katta hissa qo‘shadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Mayer, R.C., Davis, J.H., & Schoorman, F.D. (1995). An integrative model of organizational trust. *Academy of Management Review, 20*(3), 709–734.
2. Edmondson, A. (1999). Psychological safety and learning behavior in work teams. *Administrative Science Quarterly, 44*(2), 350–383.
3. Bandura, A. (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory.* Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
4. Tschannen-Moran, M., & Hoy, W. K. (2000). *A Multidisciplinary Analysis of the Nature, Meaning, and Measurement of Trust.* Review of Educational Research, 70(4), 547–593.
5. Katzenbach, J. R., & Smith, D. K. (1993). *The Wisdom of Teams: Creating the High-Performance Organization.* Harvard Business School Press.
6. Madgapilova, Nargiza. (2024). Raqamli transformatsiya sharoitida pedagogik jamoada ishonch va hamkorlik masalalari. *mug‘allim*, 5/2, 461-468.
7. Madgapilova, Nargiza. (2025). Scientific-practical and strategic bases of improving pedagogical-psychological cooperation in the integration of school and pre-school educational organizations in the context of continuous education on the basis of innovative logistics. 1, 157-166.
8. Madgapilova, Nargiza. (2025). Муғаллим ҳәм үзликсиз билимлендириў. *Илимий-методикалық журнал*, 164-170.
9. Eshnayev, nortoji & madgapilova, nargiza. (2023). Characteristics of implementing the cluster approach in the educational system. *International journal of pedagogics*, 03, 44-47. 10.37547/ijp/volume03issue02-09.